

Postupová zkouška z DEJ

Podmínky testu

Časový limit	120 minut
Hranice úspěšnosti	40 %
Povolené pomůcky	Psací potřeby
Učivo	Viz dokument seznam témat k postupové zkoušce z DEJ
Doporučené zdroje	DEJ: Středoškolská učebnice dějepisu (např. Učebnice dějepisu pro gymnázia, SPN).

Možnosti nahrazení zkoušky

SOČ v oblasti dějepis

- Postupová zkouška bude prominuta žákovi, který před školní komisí obhájí svou práci a bude reprezentovat školu na okresní přehlídce studentských prací.
- Školní přehlídka se koná na v první polovině února.
- <https://www.soc.cz/soc-krok-za-krokem/#1>

Dějepisná olympiáda

- Postupová zkouška bude prominuta žákovi, který postoupí ze školního kola (listopad) do kola okresního (leden), kde získá alespoň 60 % z maximálního počtu bodů. Tematické zaměření dějepisné olympiády je „Každodenní život a kulturní kořeny českých zemí (Čechy, Morava, Slezsko). Od Cyrila a Metoděje po Jana Husa.”
- Doporučená literatura a materiály pro školní kolo: Čornej, P., Dějepis pro gymnázia a střední školy 2 - Středověk a raný novověk, Praha: SPN, 2010. Kol., Starší dějiny pro střední školy 1 - Pravěk, starověk, raný středověk, Brno: Didaktis, 2018. Odpovídající kapitoly. Kol., Starší dějiny pro střední školy 2 - Vrcholný středověk, pozdní středověk, raný novověk, Brno: Didaktis, 2018. Odpovídající kapitoly. Mandelová, H. a kol., Středověk. Dějepisné atlasy pro základní školy a víceletá gymnázia, Praha: Kartografie,a.s., 2017. Pro všechna kola: Kvirenc, J., Kunstová, E., České dějiny do roku 1914. Historie v dokumentech, Liberec: Dialog, 2006, str. 11-66. Kvirenc, J., Evropa do roku 1914. Historie v dokumentech, Liberec: Dialog, 2007, str. 44-104. Herout,J., Slabikář návštěvníka

památek, Praha: 1980, str. 11-41 a slovník (pojmy odpovídající sledovanému období). <http://monasterium.kub.cz/>

Okruhy postupové zkoušky z DEJ

(gymnázium)

1. ZEMĚDĚLSKÉ CIVILIZACE – neolitická revoluce, specifika vývoje regionů, vznik prvních civilizací – jejich společné a rozdílné rysy (vývoj písma, kultury, vědy; náboženství)
2. ŘECKÁ POLIS – proměny forem vlády, sociální struktura a vymezení pojmu antické polis, „*mravenci a žáby kolem rybníka*“ – řecká kolonizace a její význam pro kulturní a ekonomický vývoj Středomoří, specifická řecká mytologie a filozofie, řecké umění jako zdroj inspirace,
3. ŘÍM – proměny forem vlády, jednota Itálie a Říma, dobytá republika, dobyté císařství, odkaz starověkého Říma – římské právo, „*Civilis Romanum Sum*“ - ideál a status římského občana, veřejná správa,
4. LÉNO – vytváření feudálních vztahů, učení trojího lidu, feudální správa, rytířská kultura a vzdělanost, středověká vesnice jako základní ekonomická jednotka, románské umění,
5. CÍRKEV – „*A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na této skále zbuduji svou Církev a brány pekla jí nepřemohou. (Mt, 18, 18)*“ – na úsvitu křesťanství, vznik a vývoj křesťanské církve, církev v období vrcholného středověku, struktura, činnost a význam církve, vznik univerzit, církev bojující – křížové výpravy, inkvizice,
6. NA TROSKÁCH ANTICKÉHO SVĚTA - ZÁPAD A VÝCHOD - Byzantská říše jako nástupce starověkého Říma?, Franská říše – kulturní světlo v temném tunelu, Svatá říše římská – *Renovatio imperii*,
7. POČÁTKY ČECH KNÍŽECÍCH A KRÁLOVSKÝCH - cizinci na úsvitu českých dějin (Sámova říše, význam cyrilsko – metodějské misie), první Přemyslovci – proměny forem vlády, konsolidace českého státu, mezinárodní postavení českého státu,
8. ČESKÉ KRÁLOVSTVÍ ZA POSLEDNÍCH PŘEMYSLOVCŮ - proměny forem vlády, politické a ekonomické změny, územní zisky, kulturní rozvoj,
9. ČESKÉ KRÁLOVSTVÍ ZA LUCEMBURKŮ, HUSITSKÉ VÁLKY - proměny forem vlády, politické a ekonomické změny, územní zisky, kulturní rozvoj, husitské války – příčiny, průběh, důsledky,

10. REFORMACE – příčiny, způsoby a šíření náboženské reformace, od nástupu Habsburků na český trůn k bitvě na Bílé hoře, katolická reformace, třicetiletá válka, důsledky konfesijního rozkolu a pozdější vývoj v konfesijně rozdělené Evropě,
11. PROMĚNY EVROPSKÉHO MYŠLENÍ – středověký člověk a jeho svět, gotické umění, renesance a humanismus, vznik a proměny středověkých měst,
12. ABSOLUTISMUS A STAVOVSTVÍ – Francie a absolutismus Ludvíka XIV., absolutismus a stavovství
13. BAROKO – společnost a kultura, proměny mentality a prožitek víry – barokní zbožnost, věda a filosofie, selské baroko,
14. KOLONIALISMUS A DEKOLONIZACE – objevné plavby, budování koloniálních impérií, klady a zápory; dekolonizace – emancipace, role nově vzniklých států ve světové politice, problémy třetího světa,
15. OSVÍCENSTVÍ – proměny společnosti a forem vlády, význam vědy, konfrontace vědy a víry, politické důsledky – osvícenský absolutismus, vznik USA, Velká francouzská revoluce a Napoleon Bonaparte,
16. HABSBUŘSKÁ ORLICE NA POZADÍ EVROPSKÝCH DĚJIN V 2. POL. 19. STOLETÍ – revoluční rok 1848, neoabsolutismus, vznik Itálie a Německa, národnostní problémy, boj za všeobecné volební právo, český politický život,
17. PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA – příčiny, charakter, průběh, Versailleský mírový systém, poválečné uspořádání světa, vznik ČSR,
18. IDEOLOGIE 20. STOLETÍ – komparace komunismu a fašismu, kořeny, specifika, příčiny úspěchu, vývoj politických systémů ve Španělsku, Itálii, Německu a Rusku,
19. ČESKOSLOVENSKO V LETECH 1918 – 1938 – 1. republika, domácí a zahraniční politika, národností spory – vznik SdP, Mnichovský diktát,
20. ČSR ZA DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY - 2. republika, Protektorát, válečný vývoj, odboj, osvobození, poválečné Československo – vývoj ČSR 1945 - 1948,
21. DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA – příčiny, průběh, mezinárodní situace, klíčové osobnosti, důsledky války,
22. STUDENÁ VÁLKA I. – důsledky druhé světové války – Postupimská konference, rozdělení Evropy, sovětizace Evropy, ekonomická pomoc USA, demokracie a totalita, napětí mezi západem a východem, vývoj poválečného Německa,

23. ŽIDÉ A ORIENT – charakteristika judaismu, Židé a jejich problémy s většinovou společností od starověku po současnost, sionismus, antisemitismus, holocaust, vznik státu Izrael – arabsko-izraelský konflikt, pilíře a šíření islámské víry, vztahy Evropy s muslimsko – arabskou společností, pozitiva a negativa sousedství v průběhu dějin,
24. VÝVOJ ČESKOSLOVENSKA V LETECH 1948 – 1969 – politické a ekonomické proměny Československa, projevy totalitní moci, pražské jaro a nástup normalizace,
25. VÝVOJ ČESKOSLOVENSKA V LETECH 1969 – 1993 – normalizační éra budování „reálného socialismu“, hospodářská a sociální politika, charakter totalitní politické moci – formy disentu, opoziční struktury, sametová revoluce, likvidace totality a nastolování demokratických principů, politické strany a první svobodné volby, rozpad ČSR,
26. STUDENÁ VÁLKA II. – válka v Koreji, Polsko a Maďarsko v roce 1956, Kubánská krize, 2. berlínská krize, NATO a Varšavská smlouva, válka ve Vietnamu,
27. ROZPAD SOVĚTSKÉHO BLOKU – „nástup neostalinismu – období vlády L. I. Brežněva, politika détente, Solidarita, Gorbačov a perestrojka, pád komunistických režimů ve státech sovětského bloku, rozpad SSSR,
28. STÁTY ZÁPADNÍ EVROPY V 2. POLOVINĚ 20. STOLETÍ – počátky evropské integrace, evropská integrace, politický vývoj v západoevropských zemích – Velká Británie (dekolonizace, válka o Falklandy, IRA), Francie (pátá republika, dekolonizace – válka v Indočíně, válka v Alžíru), Spolková republika Německo – problémy mladé demokracie – RAF)